

Oglas, pripisana id., tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Nova predsjednica, oglašena pot. tiskarice u Boču i administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predsjednika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi upravniku u otvorenom pismu, sa koji će se plaća poštirina, ako se izvana napiše "Relikamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare hr. 38

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvar, a nestoga sve polcvani“. Naroda poslovca. [C-W]

Rat na Balkanu!

Pula, 23. oktobra 1912.

Kako je bilo predviđati buknuo je po cijelom Balkanu žestoki požar rata. Prošlog petka navještio su Turčinu rat još Srbija, Bugarska i Grčka, tako te su sve Balkanske države ustale oružjem u ruci da svoju braću oslobođe od petstogodišnjeg tlačitelja, krvnika i mučitelja. Petstotina godina dopušta je gojila ali „kulturnu“ Evropu, da barbar iz Azije počinja svakojaka zvjerstva i krvoločtu na kráčanima, i još bi i dalje to dopušta da se nisu napokon granule četiri malo balkanske državice i ustale na obranu i oslobođenje svoje vjerske i plemenske braće.

Ovu plemenito vojnu rek bi da prati blagoslov s nebima, jer hrabri oslobođitelji i osvetači krče pobjedosno put do konačnog cilja, do oslobođenja muka i patnja svoje braće. Ovdje ćemo nistrojati da u kratko prikažemo stanje i napredovanje pojedinih vojska i to redom po državama.

Crnogorska vojska.

Crnogorska vojska prodra je u Turak u na dve glavne armade: južna prema Skadru i sjeverni prema Kosovom polju. Južna armada pod zapovjednikom Martinovićem otvorila si je sjajom pobojima put sive do pred Skadar do tvrdje Tarabos, gdje se pripravlja na tu tvrdju a onda na Skadar, u kojem se nalazi 15.000 Turske vojske. Sjeverne strane dolazi na Skadar takodje prin: Džailo, koji se prokrio put do Skadra zauzećim važnih utvrda Tazi, Beran i Gusinje gdje je pale preko hiljadu Turaka a preko tri hiljade Turaka zarobili. Crnogorci su više topova, osam hiljada pušaka te šiveza za dva mjeseca. Osobito žestoki boj se bio oko Berana, koji je trajao dva dana; tu utvrdi su Crnogorci zauzeli teškim naporom i velikim gubitkom, dok su se Turci branili veoma žestoko, dapače žene i djecu su učestvovali u borbi i obranu Berana, jer se u gradu našlo ubijeno mnogo žena i djeca, koji su vjencima dodavali munciju. Pri zauzeću Berana zarobili su Crnogorci Savin bega i 260 vojnika, koji ostaće od 2000 njih. Jedno odsljenje turake vojske od 2000 ljudi navelilo je na sjevernu vojsku brigadica Vukotića kod Berana. Crnogorska vojska postavila im je stopicu i navelila na Turke i Armane i sasvim ih uništila, a što je preostalo živih zarobljeno je među njima zapovjednik Asim beg.

Glavnu i najvazniju tvrdjavu pred Skadrom, Tarabos, obkoli su Crnogorci na tri strane, te se očekuje svaki dan napad. Kad Crnogorci zauzmu Tarabos, onda je Skadar pos, što se može dogoditi još ovoga tjedna. Najnovije vesti glase, da su Crnogorci obkoli Skadar. Dakle je po tome stigao pod Skadar sa svojom vojskom sa sjeveroistoka crnogorci prihvatali predsjednika Danilo. Prema tim

vještima mora Skadar pasti i tako će Crnogorci zauzeti celi skadarski vilajet (guvernorat). Tako će Crnogorcima ostati slobodna armada generala Vukotića, koji će se združiti sa srpskom južnom vojskom i zajednički poći na Skoplje i prema Solunu.

Srbska vojska.

Srbska vojska razdjeljena u četiri kolone pravila je u Tursku preko Ristovca prema Kosovom polju i na medju prema Novom Pazaru, dok jedan odio operira zajedno sružen sa bugarskim četama. Srbska vojska još se nije u veliko sukobila s turskom vojskom, već je došla jedino do manjih ali žestokih okršaja između malih četica obiju vojski, te su Turci bili svagde potisnuti. Tako su srbske čete pod generalom Jankovićem napredovale do Prštine, koje su zauzele i u Sandžaku zauzele su Novipazar i tu se združile sa crnogorskim vojskom generala Vukotića. Druga srpsko-bugarska vojska zauzela je Kratovo i Kočane prema Skoplju, dok prva stoji još uvek pred Kumanovom, čekajući drugu armadu da zajednički napade na Skoplje.

Sve te pobjede izvježvali je srpska vojska velikim naporom ali nezatratnim gubitcima, dok Turci padaju kano snopovi, srce slijevo u smrt. Osobito je bila žestoka borba oko zauzeća Novog Pazara, gdje su Srbi imali izdržati bitku proti 40.000 Turaka i Arnauta. Tu su Srbi imali velikih gubitaka ali Turci upravo ogromnih. Turci su tako prisiljeni povlačiti se na svoj lični unutarnji zemlje. Dapaće jedna četa Turaka od 34 momaka sa jednim osicicom morala je da se spasi pobjeći u Bosnu, gdje su se predali austrijskim oblastima.

Bugarska vojska.

Bugari imaju dve divizije. Glavna, istočna, dieli se u dve, svaka po šest divizija, dalje obično rezervu po tri divizije, pa u sve 290.000 vojske. Cijela ova vojska nalazi se na obe strane rijeke Maticice, pa preko rijeke Tundža. Glavni stan je istočne vojske u Staroj Zagori, a zapadne vojske glavni stan je u Kostečidolu. Ova brojna tri divizije, a operiraće zajedno na dvije srpske divizije, koje su prešle granicu, da se sjedine s Bugarima, a broj 120.000 ljudi.

Do sada je bugarska vojska imala najljepju priliku da se izkaže. To su Bugari i pokazali svojim junacstvom i brzinom pridržanjem u Turku zemlju. Zapadna vojska pojačana jednim dijelom arapskih četa prela je granicu prema Egri Palanici i Kočane na Skoplje. Sa zapadne strane ide joj u susret srpska vojska preko Kumanova, da zajednički udare na Skoplje. Egri Palanica i Kočane su zauzete od bugarskih četa, a Kumanovo od srpske vojske i tako je jednoj i drugoj vojski predočen put do Skoplja, vrlo utvrđenog turskog mjestu i valne strateške točke za proglašanje prema Solunu, koji je cijeli crnogorske, srpske, zapadne bugarske i grčke vojske.

Glavna istočna armada bugarske vojske postavila si je zadaćom, da napali na stranke i jedinstvenom radu na temelju Drinopolje i preko njega na Carigrad. Ta vojska prešla je granicu prema utvrdi Mustafapasha, koji grad je zauzela uz mali i političari.

Doprdo drugi dio vojske posao je prema Drinopolju odnosno nešto više na sjever, ne vodstvo sveslovenske pučke stranke i prema Černem do Kirkilidže. Drinopolje svi zastupnici stranke prava. Tom sboru prije utvrđeno mjesto sa modernim zemljom. Središnje vodstvo sveslovenske je vrlo utvrđeno mjesto sa modernim zemljom. Središnje vodstvo sveslovenske

forticama i velikim topovima; kad bi pučke stranke odobrilo je suglasno opančevanje Drinopolje (Odrin, Jedren, Adrianopol) i tiske i beke rezolucije zastupnika obiju

pao u Bugarske ruke, onda lahko pada i stranaka i ujedno zaključilo ovu rezoluciju: Carigrad. Prite bugarske čete došle su

Središnje vodstvo sveslovenske pučke već do prvih utvrdi Drinopolja, te se tu stranke uzmaju s ogrešenjem na znanje iz-

čekuje velika bitka, gdje će se omjeriti vlastiti koruskog strankinog vodstva o ne-medjusobno do 300.000 ljudi. Nu sudeć po čuvenom zatiranju slovenskog putanstva u kremljinu bugarske vojske težko je, da svim granama javne, autonome i držav-

će se ispod Drinopolja upustiti u boj s ne uprave u Korusku; prosvedjuje proti Turcima, koji su tu usredotočili sve svoje sistematično zluporabi javnih oblasti u

moci i postavili najjaču artilleriju. Tu našu ponjedjeljajuće svrhe i proti raznim poslušnju opravdava najnoviju vijest, da je kusajima narinuti pokrajini na umjetan uutorat bila velika bitka kod Kirkilidže, nadin pečat izključivo njemačkog značaja;

Tu se je sukobilo 120.000 Bugara pod konstatima, da je popis putanstva fizički zapovjedničtvom generala Dimitrova sa faktičnim prilikom, koji uslijed toga ne može

doci u obzir za prosudjivanje narodnosti, odnosnja i pitanja i konačno žurno očekuje od zastupnika sveslovenske stranke,

da posvduju neuzdržljivim pričkama u

u Korusku svoju najintenzivniju brig i

najostrova parlamentarnu sredstva.

Hrvatski zastupnici stranke prava u plenarnoj sjednici (top 16 iz Istre, 8 iz Dalmacije, 6 iz Bosne i Hercegovine i 3 iz Istra) uveli su na znanje opatijske i iherke rezolucije i zaključili ovi priu-

cenje:

1. Vrhovna uprava stranke prava prije je da zadovoljstvom i iskrenom ra-

detva na znanje izvješće o zaključima, stvorenim 19. septembra u Opatiji i 9. oktobra u Beču od delegata stranke prava i sveslovenske stranke stupu u redove stran-

ke prava i u svrhu prima ogorčujući program od god. 1894.

2. Da se postigne jedinstvo i sloboda, smatra vrhovna uprava stranke prava ko-

ristinim sudjelovanje svih narodnih sila i

zeli u tom radu pozdraviti kao suborice

ste deseti naroda bez ratlike vjere i ples-

mena.

3. Hrvatski narod, svjetlan potrebe svog daljnog narodnog razvijanja, svojih narodnih prava i važnosti ženljopisnog položaja, bolno čuti razkomadnost kraljevine Hrvatske, a dubokim ogrešenjem podnata pritisak protunarodnog sistema, koji obilato u Banovinu uništava svaki napredak i prava hrvatskoga naroda.

4. Hrvatski narod, u svjetlosti da su zemlje u kojima on i njegovi suplemen-

tični živi, od odlučne važnosti za pot-

ljajući monarhije, kao vredniji i da je

utjek i u punoj mjeri utro svoju duž-

nost prema neom zakonom vladarskom

domu i prema narodima habsburške mo-

narhije te doprinjelo samu žrtvu, za stal-

no očekuje, podržavajući prava i slobodu

drugi narode, da monarhija i njegovi na-

rodni ispunje u svrem vlastitom interesu

Prvi hrvatsko-sloven-ski sbor u Ljubljani!

U nedjelju dne 20. t. m. nastali su se u Ljubljani zastupnici stranke prava iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne-Hercegovine i istre na zajednički sbor za zastupnicima sredovjenske pučke stranke iz svih sloven-

svoju dužnost prema polađenom hrvatskom parodu.

5. Plenum svih hrvatskih narodnih zastupnika, članova stranke prava iz svih zemalja, na svojem sastanku u Ljubljani 20. oktobra t. g., suglasno odobrava i prihvata te izjave svoje vrhovne uprave te izjavljuje, da će sa svom odlučenošću nastaviti borbu i rad u duhu programa stranke prava.

Poslijе podne u 3 sata sakupili su se zastupnici stranke prava i sveslovenske pučke stranke na zajedničko vijeće, koje se pretvorilo u pravu manifestaciju hrvatsko-slovenskog jedinstva. Na predlog dr. Šusterića bio je izabran predsjednikom sabora dr. Mile Starčević, koji pozdravljen sa burnim oduševljenjem, pozdravio je svim svojim rodoljubnim žarom članove shora naglasiv današnji historički momenat za hrvatsko-slovenski narod, koji mora sa svim dopuštenim i zakonitim sredstvima uznaštojati oko oživotvoreњa hrvatsko-slovenskog državnog tijela. Završio je svoj govor rječima: Neka blagoslov Svetišnjega rosi na nas i pospiesi oživotvoreњe naših domovinskih idea!

Iza njega uzeo je riječ kao glavni referent, bivši zastupnik iz Hrvatske Stjepan Zagorac, koji je u svom lipjem i izcrpljivom govoru ustvrdio, da je danas dan ideja političke i kulturne zajednice Slovence i Hrvati. Austrija mora posredovati medju zapadom i istokom, a to može samo, ako računa na Jugoslavene i njihove pravedne. Istočne konačno, da ne izključuju nijednog vjeroispovjedanja od zajedničkog rada. Kad je svršio predlaže slijedeću resoluciju:

„Izjavljamo, da sačinjavamo Hrvati i Slovenci jednu narodnu cjelinu. Uslijed toga hoćemo pristup stranke prava i sveslovenske pučke stranke zajednički djelovati u duhu i pravcu programa stranke prava za jedinstvo, prava i slobodni razvoj hrvatsko-slovenskoga naroda u okviru habsburške monarhije. Svjetski smo, da su hrvatsko-slovenske zemlje od odlučujuće važnosti za poziciju monarhije kao vlasti i kako smo srjestni svojih dužnosti naprama monarhiji, tako odlučno zahtijevamo i očekujemo, da se sjeti takodjer monarhija svojih dužnosti naprama našem narodu.“

Ta resolucija primljena je jednoglasno s velikim oduševljenjem i burnim pljeskom.

Na to je uzeo riječ dr. Ivan Šusterić, predsjednik sveslovenske pučke stranke. Rekao je, da je moguće rješiti hrvatsko-slovensko pitanje samo putem realne politike, pri čem se potreba hrvatsko-slovenskoga jedinstva sama po sebi nazme. Moramo od časa do časa skladati naš program, te raditi jedinstveno i slediti zajedničku taktiku. Završio je govor značajnim rječima: „Izvršio se je, dugo željeno i od prije potrebe sjedinjenje u izbjegloj povijesničkoj trenutku. Danas lahko radišno usliknjeno: Hrvatsko-slovenski narod jest jedno tijelo, jedno sreća, jedna duša!“

Iza ovog valrenog i rodoljubnog govora, komu su dago i dugo burno povladjavali, odjepvana je od svih prisutnih velikim oduševljenjem hrvatska humna „Ljepa naša domovina“ na sto je vjećanje zaključeno.

Na večer bio je u prostranoj dvorani „Union“ mnogobrojno posjećeni komers, na kome je izrečeno više zanosnih i rodoljubnih zdravica jedinstvu Hrvata i Slovaca, dok je orkestar i pjevački zbor nasladjivao gostove rodoljubnim pjesmama.

Odnosaji občinskih činovnika u Istri.

Vratimo se dvadesetak godina nazad, opazimo čemo odmah, da su iza narodnih činovnika i zastupnika, najviše k narodnoj borbi za slobodu doprineli občinski či-

novnici (tujnik). Bilo ih je tada malo, jer u ono doba bijaše jedina občina Kastav u vlasti Hrvata. Prva iz Kastava došla je u hrvatske ruke občina Vrbnik. Ove dvije občine odgajale su hrvatske činovnike i namještale u osvojene občine. Odgojeni u hrvatskom duhu, bili su ovi činovnici među narodom vodje, savjetnici i branitelji. U obće sve. Prvi su prodicali u susjedne občine, koje su još bile otujdene i negovarali narod na slugu za slobodu.

Težak je to posao bio, jer su u mnogo slučajeva izlagali svoj život. Uz ostale starije, mogao bi o tomu znati kazati velični gospodin obč. načelnik Kazimir Jelusić kao tadašnji obč. tajnik. Kukavno je bilo njihovo stanje i beriva a o kakvoj stalnosti niti pomisli. Zakonodavci su občevali, da će se i to uređiti, samo da to ne ide lahkod radni narodnostno borbe. Naši privaci tješili su činovnike i boderili na ustrajnost u borbi, naglašujuće, kad dodje naš narod do veće slobode, znatiće i htjeti nagegraditi svoje činovnike. Činovnici druge narodnosti bili su već onda prilično obrisibljeni, pa su nad našima nosili ponosno glavu. Evo jedan primjer. Obavljao sam posao u susjednoj našoj občini, koja još nije imala svog činovnika (tajnika), svršiv, izasao sam, da odputujem u moju rezidenciju. Taj čas prolazio je u kočiji tajnik druge narodnosti, zamolio ga da me uzme sobom a on mi milotivo dozvoli, doznači mi mjesto uz koči, aša. Rekao mi je to s loga, što nisam mogao biti gospodski odjeven kao on, nisam mu u odjeći bio jednak. Razumio sam ga, trije sam, ali takovu ponizujuću ponudu nisam prihvatio. Nadao sam se, da će jednom ogrljati sunce i patnika hrvatskog obč. činovnika u Istri.

Občine druge narodnosti, odmah iz sankeje pokrajinskog zakona od 12. avg. 1907, br. 42, krasno su uređile službu i beriva svojih činovnika, izplutile sve prirose u mirovinsku zakladu, a placaju iste i napred, starije i zaslужnije imenjuju na zgodnja mesta i obće idu im na ruku da lakše nastave pod starije dane svoju službu, izjednačile su ih sa pokrajinskim i državnim činovnicima, pa se oni i danas nad našima šepire i nas bagatiziraju. Nas to boli, a tko je uzrok? Ako mi uza sve pretrpljeno ne zasluzujemo više od njih, zasluzujemo barem koliko i oni.

Cast nekajim našim občinama zato, što su nečinile svoju dužnost i izvršile neku vrst obvezu prama svojim činovnikom, ali nemoguće nikako podnijeti onih, koje rade iza tih godina učimse malo ni nista za boljaj svojih činovnika, koje nazivaju i nazivaju „duša obeme“.

Mi občinski činovnici trepili smo i boriši se dragovoljno za narodnu pobedu i nećemo malakati do kapi krvi, ali je naš narod i občinskih zastupstava da nas za našu požravnost i zvanici napornostno prema stolitu odšleti. Kad jednostavni radnik koji za svoj posao nista ne odgovara, niti je za svoju naobrazbu stot potrosio i pretrpio, zasluzuje dnevno 5, 7 i 10 kruna, što onda zasluzujemo mi? Narode, ruku na prsa i prst na čelo pa promisi.

Ima nesto još i gore; nekoje občine još ni danas ne gledaju na usposobljenje osoba, koje namještaju u občinsku službu, radi česa imaju raznih neugodnosti i zahtjeva u rukovanju važnili i više puta sudobnošću poslova po občinu. U mnogo slučajeva dosta je da znadu držati pero u ruci, samo ako uz to znadu kakav zahtjev, n. pr. ako je trgovac, postoljar, nadriličnik, trubentalo itd. Na takove se razume i takovi imaju više puta prvenstvo i pred onima, koji su svojih sposobnosti i ustrajnost pokazali kroz dugi niz godina u občinskoj službi. Računa se na zanatlje, jer će ih se izrabiti kao takove i za službu koju će nategnuto dobiti, odbiti od beriva.

Ne misle stanoviti faktori koliko kroz to gubi sami občini a i ugled onoga, koji mora da bude sreć občine i oko kog se vrati cijela obč. uprava. Takova obč. činovnika (tujnika) ignoriraju podredjeni namještencici, s druge strane niti od drugih službujućih kasta ni od občinstva ne imaju poticanja, koje mu kao vrlo važnoj ljestvici u obč. upravi ide.

Preporučamo našim občinam, da se ugledaju u družice druge narodnosti, jer se inače neće podići na njihov stupanj niti će zagrijati svoju inteligenciju, da stupa u službu svojih občina.

Obč. činovnik.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skoro nevjerojatno. U ljubljanskom, Slovencu* od dne 15. o. m. pod naslovom: „Duhovna obuka puljskih Slavena“ čitamo kako slijedi: Iz Pule. Sa veseljem smo čitali, da dolazi u Pulu oo. Franjevići i da preuzele dušobrižnictvo medju Slovinci i Hrvati u Puli. Imademo samu jednu želju, da bi se to naime čini prije dogodilo. Čeka ih ovđe mnogo teškoga posla, pošto se takodjer mnogo naroda izgubi samo radi nedostatnoga dušobrižnog rada. Akoprem je stanovništvo po primorskim gradovima više skloni fahkomu životu, jer imade za to odvise prigoda, ipak se inže kuzati, da su najviše naši ljudi zauzeti za svaku dobru stvar. Evo samo jedan primjer: Nedavno stupila je pred porečko puljskoga biskupa deputacija sastojeca od 60 hrvatskih djevojaka te je zamolila erkvenoga kneza, da dozvoli ustrojenje hrvatske Marijine držube. Preysjeti je tako molbu jednostavno odnio, jer da nema u Puli crkve za pobornosti u hrvatskom jeziku. Nije li ovo „unum“ medju kalolikiim biskupima.

Za ponesrećenju Talijansku izložbu u Kopru stavlja je uprava talijane Pula u proračun neobično veliku svetu, za koju su da glasovali jednoglasno svi članovi upravnog vijeća. Ne pojmo, kako se je moglo obteretiti svu občinare ove občine ne teretom, koji nisu dužni nositi, a još teže shvaćamo, kako su mogli svu članovu, dakle socijalista i Hrvat za tako nepravedan teret glasovati. Ta su gospoda mogla ugledati u našeg rodoljuba i čestologa občinskoga zastupnika Ivana Markanđolića iz Sv. Barbare u občini Milje, koji je u zastupstvu prosjedovao, da se takovom svatom obteret slovenske občinare one občine. Talijanska gospoda preložile 6000 K podpore propaloj izložbi, a tumači su teretom obtereteni većinom talijanski občinari, jer bijase uvažen prosjed rečenog zastupnika Slovence.

Iz Premanture. Dne 4. rujna t. g. sastade se nekoliko mladića, članova „Hrvatske Čitaonice“, na dogovor, te odluče da osnuju poseban tamburaški odsjek. Posto se je kod svih vidilo velikog zanimanja za tu stvar, bila su odmah predložena pravila, koja budu uz nezadovoljstvo promijene od svih prisutnih prihvaćena. Iza togu upisao se je u odsjek hijep broj mladića. Odmah bude izabran zborodvod i zapisničar, dočim je po pravilima odsjeka, blagajnik Čitaone ujedno i blagajnik odsjeka. Održao je se izbor odsjeku Tamburaškog odsjeka* da se na posao i nakon nekoliko dana prispijele su tambure, tako, da se je na skoro moglo započeti redovitim vježbanjem.

Sa veseljem gledamo ovaj plod naše „Hrvatske Čitaonice“, jer se nadamo, da će on u vremenu puno doprinesti budžetu naših narodne svecište i širenju prosjeku u ovom našem nearealnom selu, gdje imade fanatičnih „Talijana“, koji drže još u počnu „gat“ i časne crvene-kape.

Iz Marčane. Odnosno na dopis iz Marčane u prošlom broju „N. N.“, neka bude slobodno i namu nekoliko odgovoriti. Is-

tina je, da nijesu, koliko je nama poznato, nego samo dva molitjela, koji nemaju propisanih nauka i kvalifikacija, ali je opet istina, da će dotični, koji bude od ove dvojice eventualno dobiti postanski ured, morati privremeno priskrbiti sposobnu situ za savjesno i solidno upravljanje postanskog ureda. Ista opazka gde nekvalifikacije molitjela malo vrijedi, jer za dodaciju od 600 K za budući postanski ured – bit će uvjeren i dopisnik, da jedna kvalificirana osoba ne bi mogla i uz najbolju volju i požrtvovnost prema narodu za tu plaću uz današnje okolnosti.

Nama je poznato, da je Marčana sasima na okupu, pak je od jedne sjeverne točke, na periferiji sela – do druge na skrajnju jugu – tekao pet minuta puta, a to valda niti najmanje ne spriječava promet postanskih vrijednosti?

Za strance Marčana nije Bog zna od kakve vrijednosti i ako stranac ima kakav posao za obaviti, može ga ako hoc, jer Marčana nije obsegom ni tolika, koliko najkraća ulica u Trstu, a donosi bez da kune, znade vrlo dobro, gdje se nalazi post. sabiralnica resp. telefon.

Na koncu moramo opaziti dopisniku, neka se izveli informirati na e. kr. ratnoljstvo pošta i brzovaj u Trstu, koliko je tužba bilo podneseno u 12 godina, što posjeduje postansku sabiralicu jedan od molitjela post. ureda?

Voloski kotar:

Občina Kastav za ranjene Crnogorce. Obensko veče u Kastvu odredila je dne 16. o. m. za crnogorske ranjence svu od 200 K.

Novi poštanski ured. Dne 1. nov. o. g. održava se u Mošćenici Dragi novi post. način na nazivom „Draga ili Mošćenice“ - „Mošćenčka draga“, koji će se baviti poslovom i teretnom post, službom te će se sluziti kao sabiralnica post. stacioničkog ureda. Ured će biti priklopljen post. mreži time, što će se uvrstiti u prugu pošt. auto vozne Opštine Labin. Istodobno biti će ukinuto post. sabiraliste u Dragi (Mošćenice).

Nove podružnice „Nar. Zajednica“ za Istru. Prešle nedjelje obdržavala se je u Miholčinu konstituirajuća skupština nove podružnice „Nar. Zajednica za Istru za županije Bregi, Peremic, Pebri, Rukavec gornji i Rukavec donji“. Ovo je treća podružnica Nar. Zajednice, koja je de sada uredjena. Potvrđena su pravila za podružnicu o Matuljima i Malom Losinju, dok su postana na potvrdu pravila za podružnicu u Lovrancu i Zametu.

Djakački prlp. drnštvo u Voloskom-Opatiji. obdržavalo je svoju godišnju glavnu skupštinu u subotu dne 12. o. m. Iz izvještaja drustvenog tajnika i blagajnika vadimo ove podatke o drustvenom poslovanju u prošloj godini:

Održao je držao u prostoj drustvenoj godini dve održske sjednice, jednu za 1. semestar, a drugu za II., na kojima je odredio potpore učenecima. Za potpore se je izdalo prošle godine 1168 kruna i to 1. za vozne karne na električnoj zeljeznicu iz Lovrana (odnosno ležen) do Voloskoga K 600—. 2. Za odjelu i cipele K 338—. 3. Za knjige K 230—. Dobilo je podršku za voznu kartu 14 učenika i to 12 iz podružnice občine Lovran, 1 iz občine Vepriac, 1 iz občine Korstat. Dobilo je podršku u odjelu 16 učenika i to jedan iz občine Mošćenice a iz podružnica občine Podgrad, 6 iz podružnica občine Lovran, 5 iz podružnica občine Volosko-Opatija. Podporu knjigama dobilo je 81 učenika.

Osim ovih podrških izdalo se putem načega drustva podršku od 6 zimskih kaputa. Što ih je darovalo g. Medanic Josip, trgovac u Voloskom.

Nao je drustvo imalo koncem prošle drustvene godine 99 članova, dok ih imade

sada 129 i to 34 utemeljitelja, 40 redovitih i 55 podupiratelja.

Ovih članova primilo je prošle godine u ime članarine K 1200— i to u ime druge članarine K 440—. Od darova primilo je pak naše društvo avotu od K 293 i 90 fl. Tih je darova bilo više, a svih su bili objelodanjeni već u godišnjem izvještaju kom. male realne gimnazije u Voloskom-Opatiji.

Zahvalit nam se je osobito uglednoj obitelji pok. Gorupa, koja je darovala društvo K 1000—, slavnoj Posuđilnici u Voloskom koja je podarila K 600— i sl. klubu XIII. u Voloskom, koji je i prošle godine upriličio na korist društva jednu Zahavu, čiji je prihod bio L 340—, prihod društva bio je prošle godine K 4156-76 a izdatak K 144-76, tako da je višak bio K 3021—. Društvena imovina iznosi sada K 6051-81, a uložena je u stacionici.

Pazinski kotar:

Lindar, 21. X. 1912. *Poras Francesca u srednjoj Istri*. Davno bilo a sad se spominjalo, kaže hrvatska rešenica. Bilo to godine 1812., kada je Napoleon Veliki trešao čitavom Europom, i one godine doživio je prvi poraz svoje silne vojske i to u Rusiji. Nema u Europi zemlje, a da ne bi znala za Napoleona i nema pokrajine, koju ne bi imala svoj roman iz Napoleonova veka. Ima i naša domovina majka Hrvatska, a innaju i sve hrvatsko i slovenske pokrajine Austrije, medju njima i nasa domovina Istra.

Započeo li razgovor sa hrvatskim istarskim seljakom iz okolice pazinske a osobito sa starijima, doznao teš odmah historiju Francesca i hrabrost naših đedova.

O prvom Napoleonovom porazu u Rüssiji razširio se glas po čitavoj Europi i ustali su gotovo u svakoj pokrajini stališi i redovi na obranu domovine. Bilo je to godine 1813. Napoleonova se vojska izkra u Rovinju, te kreno u dva kolone, jednom prama Pazinu a drugom prama Poreču, da brani svoj posjed pred zdrženom vojskom Austrijanaca. Austrijsku se udružena vojska plemića i vojnica nolažila u dvima taborima, i to jedan tabor bio je u Trstu a drugi na Rijeci. Tabor u Rijeci imao je nalog da brani Francescima put preko Učke i preko Buzeta, a drugi opet imao je nalog da brani put Francescima između Trsta i Buzeta. U surjet je Francescima od tabora iz Rijeka bio poslan kapelan Lazaric sa zadaćom, da pozabavi Francesca čim više na pridaranju u utarnjost zemlje. Kapelan Lazaric posao je u Rijeku sa 200 pjesaka i 5 ulana. Došavši do Pazina, počeo je misliti, kako bi organizirao veću vojsku seljaka. U tim težkim časovima pozove se svi s njima vijećati. U tome vječanju običaši a vedenici i poglavice, da će pozivati ljudstvo na ustank. Misljeno učinjeno. Narod je počeo dolaziti u tabor kapetana Lazaricu naoružan svakojako i to sa puškama, sječirama itd. Osobito se je odlikovalo u sakupljanju kapelan Pukot, koji je tada bivao u Gracićevu, a bio je rodom iz Lindara. On je doveo ne ratiste do 600 naoružanih seljaka iz Gracića i Lindara. Vidjeći kapetan Lazaric na koliko je na rasla njegova mala četa, poča misliti, kako bi ne samo Francesce zaustavio, nego kako bi ih vratio, pače i zarobio. Posavjetovavši se sa narodom, poramjeste svoje čete. Počeli jednu četu pod Beranom a jednu ostavio kod sebe u Lekama. Izpod Lindara, a svojih pet ulana, pošalje u Lindaraku „brajde“ iznad samog Pazina, narodito da ih vide Francesci, te im naredi, da imadu hodati i to jedanput po jednom a drugi put po drugom redu „brajde“, da tako zadovolje isprijetja i da će moguće misliti da ih imade par stotina. Borba započe. Pucalo se od jed-

ne i druge strane, a hrabre su seljake žene došle da gledaju borbu svojih muževa i sinova.

Borba nije bila baš osobita, jer Francesci videći koliki je domaći svijet pod oružjem, pobojaje se i krenuće bježeći natrag. Ceta pak sakrivena u vinogradima izpod Berma, zaustavi ih, a Francesci, progonaeni od traga a sada napadnuti iz zasjede, predali su oružje četi kapetana Lazaricu. U ovom natezanju imali su Francize 2 mrtva i 20 ranjenika, a austrijanci nijesu imali nikakve stete. Kapetan Lazaric kreće nakon dva dana pobjedonosno preko Učke sa svojim zabilježnicima na Rieku. I tako je svršio toj znameniti i zadnji mars francuzkih četa u Istru. Istra je bila oslobođena francuzkog gospodstva, a bila je nagrađena novim gospodarima, naime Njemcima. Kapetan Lazaric je odlikovan redom Marije Terezije i sa istim skopćanim barunstvom sa naslovom „Barun Lindarski“. Dojdjuće godine biti će stogodišnjica ovog dogodjaja, te su se sastali Lindarci, koji su najviše sudjelovali u cijeloj stvari u dvorani gosp. Karla Baxa, da vijećaju, kako da to proslave. Na predlog gosp. Baxa izabrao se je odbor, koji ima voditi proslavu, te na predlog istoga kani podiši odbor sa dravom, jedan mali toranj mjesto spomenika kapetanu barunu Lazaricu Lindarskom. Prigodom sastanka dne 29. pr. m. sabralo se 70 K. Ipak bismo preporučili odboru, da čim manje potroši na toranj, e i bi čistiti dobitak podjeliti u narodne svrhe. Na stvar vratili ćemo se prigodice.

Iz Pazina. *Predavanje o Bosni i Hercegovini*. Svađa misao okrenula se ovihi dana prema Balkanu, gdje su se stozno dijeli kršćanski narodi, da oslobođe svoju braću iz turskoga jurna. Mi Hrvati sada mnogo mislimo na Bosnu i Hercegovinu, u kojoj živi naša braća po radu u jeziku. U ovakvom prilikama bijaše veoma zanimivo predavanje, koje je g. učitelj Ivan Medvedić držao 19. o. m. u Nar. Domu u Pazinu. On je i sam u tim zemljama bio, pa je predavanje tu i tamo zadnjo osobnim uspomenama, a bio bi i više, ali nije mogao, jer se je morao držati svijetlih slika.

Predavanje nam je najprije pokazao mapu Bosne i Hercegovine, pa je ondje pokazao, kako bismo onamo iz Pazina mogli doći preko Rijeke, dotično preko Ljubljane i Zagreba. Onda nas je poveo uzduž i popriječ kroz selu i gradove. Divlji smo se bujnim sumama i vrletnim gorama, veličanstvenim vodopadima i mirnima rijekama. Tu je krasan most, ondje cesta usjećena u stonac kamen, ovđe klanac, ondje ravnica. Vidjeli smo, da i onin zemljama prisluju riječi naše pjesme: „Lijepo naša domovino!“ Tumadeći slike, prikazao nam, kako tamo naši ljudi žive. Vidjeli smo ponosnoga bega, gospodina na konju i sirotu seljaka, kako svome gospodaru nosi jarcu na dor. Vidjeli smo veselu igru „skakanje na mješi“ i plesanje kola. Evo trga i dućana, gdje Turci mirno čeku, da tkogod dodje kupiti. „Ne nuditi ti svoje robe; ako kupis, zadovoljan je, a ako ne, isto“. Tamo idu Turci pokrivena lica, a ondje katoličke i pravoslavne žene u prekrasnim narodnim nošnjama. Vidjeli smo pogreb i groblje. Vidjeli smo radionicu glasovitih bosanskih zavoda. Vidjeli smo . . . ali čemu da nabrejamo, ta bilo je 113 svjetlih slika, sve bojadisane, a jedna lijepa od druge. Mnogo smo vidjeli, čuli i naučili. Predavač je na zgodnim mojestima upozoravao na silno bogatstvo Bosne: sume, rude, izvršnu zemlju, koja joča marljive ruke, da ju obrade. Slušateljice i slušatelji nagradile predavača na koncu pljeskom.

Uzvali smo u onoj krasoti. Sreća nam je držala od radoći. Moći se krasiti i da će moguće misliti da ih imade par stotina. Borba započe. Pucalo se od jed-

ne i druga strane, a hrabre su seljake žene došle da gledaju borbu svojih muževa i sinova.

naš narod. I tamo su naši ljudi zapušteni ali i njih će obasjati sunce sreće. Željeli za ove stipendije imadu podastrieti molbe sa krstnim listom, svjedočbom zavjednostju, svjedočbama o siromastvu i cijepljivošću, boginju te svjedočbama zadnjih dva putem pologodista putem školskoga ravnateljstva biskupskom ordinarijatu u Trstu najdražje dan 15. novembra 1912.

Za ranjenu braću. U Trstu ustrojio se posebni odbor sastavljen od Slovaca, Hrvata i Srba, koji je preuzeo zadaću sabirati milodare među tršćanskim Slavenima za crnogorske, srbske i bugarske ravnjenike, koji se bore na Balkanu za calobodjenje svoje braće izpod turskog kopila.

Družbenke škole. Kako smo već javili dozajemo iz pouzdane izvora otvorit će se doskora u Pazinu žensko učiteljiste. *Javna predavanja u Pazinu*. Dne 26. o. m. predavat će u „Nar. Domu“ gosp. dr. Jos. Agreleto: „O Balkanskom ratu i austrijskoj Irgovačkoj politici na Balkanu“. Početak u 8 i pol sati na večer.

Koparski kotar:

Požari na Piranštini i talljanska perlidija. Pisali smo opetovo o čestim požarima, koji nastalo ponovo u posljednjoj dobi u piranskoj okolicu, napose oko Sv. Lucije, gdje stanuju slovenski i hrvatski seljaci. Poznato je, da su izgorjele kuće dvojice naših rođoljuba t.j. Milivojica i Urbana baš u ona dva dana, kad bijahu obdržavani javni sustanci one obćine. Kasnije upaljeno je više stogova siana raznim posjednicima. Stalnošću se drži, da su te požare prouzročili pristase piranske gospode, podmjećeni ili nagovoren, da nisu našim privacima a svojim protivnicima stenu na inelku.

Radi zaštite svoje i svog imelka bijaju nekoj od tih prvaka koli na c. kr. načinstveničtvu u Trstu, toli na c. kr. kot. poglavarstvu u Kopru.

Uslijed toga stali su oružnici izvlačivati i budnije pazuli na nepoznate zločinice i kako se čini nivoje nekog dečka od 16 godina, koji je u upalu nekoje stogove siana. Taj dečko nosi hrvatsko ime i odatle zaključuju talijanska poveljna stanja u Trstu, da su Slaveni sami upalili svoje kuće i svoje sieno, pa da budu tako prikazani kao narodni mučenici. Je li moguće pomisliti veće drzovitosti i pnujnine podvade. Sta takova može izmisli sami talijani, do skrajnosti pokvarena duša, kojoj nije nista sveta, nista poštena. Te talijanske propalice oduju se pako same tim, što priznavaju da je nedavno, dok se nije naime u Sv. Luciji otvorilo slovensku školu, tamo vladala ljubav, mir i sloboda a tada vlasta tobože nered i nemir. Dakle slovenska škola prouzrokuje nemir i jest mir, mirvi mir je vladao tamo dok je naš narod sutio, trpio i muke slušao piranske moderne tirane.

Razne primorske vesti.

Stipendija iz zaklade biskupa Dobrilo. Potekom prve pologodiste školske godine 1912/13, imadu se podišli četiri stipendije iz zaklade biskupa dr. J. Dobrilo. Potekom prve pologodiste biskupa dr. Dobrilo.

Na utapanje ovih stipendija pozvani su mladići slavenskih roditelja, koji su rođeni u sjedinjenoj koparsko-tršćanskoj biskupiji te polaze koji državnu gimnaziju austro-ugarske monarhije.

Prednost imadu molitelji, koji polaze gimnaziju u kojoj imadu veću priliku, da se podpuno izobrazu u materinskom (hrvatskom ili slovenskom) jeziku. Ako jest kod ovakove gimnazije pripravnica, imadu također učenici ove pripravnice pravo na stipendiju. Ako ne bi bilo molitelja slavenske narodnosti, podišli će se stipendija i drugom učeniku tršćansko-koparskoj biskupiji. Utapanje stipendija traže do svrdečka nauka uključiv sve fakultete, to jest c. kr. sveučilišta. Želja ustanovitelja pak jest, da se molidici, koji utapaju stipendiju posete svečeničkom studiju i da se učebju u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Pravo predloga imat će tršćansko-koparski biskupski ordinarijat a pravo posudjivanja c. kr. ustanoviteljstvo u Trstu. Nejednoljni

za ove stipendije imadu podastrieti molbe sa krstnim listom, svjedočbom zavjednostju, svjedočbama o siromastvu i cijepljivošću, boginju te svjedočbama zadnjih dva putem pologodista putem školskoga ravnateljstva biskupskom ordinarijatu u Trstu najdražje dan 15. novembra 1912.

Mir između Italije i Turske. U zadnjem broju smo spomenuli, da je između Italije i Turske došlo do sporazuma u pojedinim točkama za končani mir. Taj mir bio je prešlo petak i podpisan u gradu Losanne u Švicarskoj, te će se po tom zvati „losanski mir“.

Mir između Italije i Turske. U zadnjem broju smo spomenuli, da je između Italije i Turske došlo do sporazuma u pojedinim točkama za končani mir. Taj mir bio je prešlo petak i podpisan u gradu Losanne u Švicarskoj, te će se po tom zvati „losanski mir“.

Evo točnog sadržaja tog tursko-talijanskog ugovora o miru: 1. Tripolis i Kirenska proglašuju se nezavisnim od Turske. 2. Tripolis i Kirenska dolaze pod suverenitet talijanskoga kralja. 3. Turska će izdati na Araps u Libiji proklamaciju, da odustanu od dalnjeg ratovanja. 4. Italija povraća Turškoj sve otoke, koje je započela u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vredno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnoge rata protiv Turske, koji su se skoro uvickali u Egiptskem moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koja će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati pretognativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadnjem miru.

Dosađačni ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Cr

vježbati se u jednom občinskom urednu, bez odredi zem. odbora, a poslijepodne podnosi ispit i pohtajući eventualno, još u najvećem kurzu usavršenja kod zem. odbora. Ujedno ima se obvezati, pripaziti, stijenje odnosno, njegov zaustupnik, da će povratiti sudjelivanje iznos zemaljskoj zakladi, kad se nebiti podvrgao ispitu u određenom roku ili nebiti u službi, kada občinski tajnik kod kojeg občine u pokrajini.

Molim ih imaju se poduzeti zem. odboru u Poreču najkasnije do 30. novembra t.g.

Molim imadu pravo samo austrijski državljan u dobi od najmanje 18 godina, neporočni, tjelesno zdravi, te koji mogu dokazati, da su svršili barem četiri razreda, koje srednje škole ili barem da posjedu odgovarajuću kulturu, što imadu u ovom posjedovanju slučaju dokazati jednim prijamnim ispitom kod zem. odbora.

Štipendija za veterinarstvo. Na c. kr. visokoj školi za živinarstvo u Beču podjeliće se prva jenara 1913. pet državnih stipendija u godišnjem iznosu od 600 kruna svaka za slušače iz Primorja; te su stipendije namijenjene slušaocima četrigodišnjih nauka za živinarstvo, a podjeljuje ih c. kr. ministarstvo za bogoslovje i nastavu sporazumno sa c. kr. ministarstvom poljoprivrede.

Uzimanje ovih stipendija, koje će se u mjesecnim obročima dekuirativno isplaćivati, odvisi o bezpriklonom vladanju i o dokazu, da je slušala u onim semestrima, u kojim se ne obdržavaju tentamina, počelo kolovozje bar iz dva predmeta dovoljnim uspjehom; daljnje uzimanje ovih stipendija može biti produženo iz svršenog četvrtog tečaja još na tri mjeseca za polaganje strogih ispita.

Naljecatelji za ove stipendije neka ulože svoje molbenice kod rektorata c. i kr. visoke škole za živinarstvo u Beču najkasnije do 31. oktobra 1912. te priklope kroz list, svjedočbu o cijepljenoj boginja, svjedočbu siromaštva, svjedočbu austrijskog podanitstva, osim toga svjedočbu zrelosti za polazak visokih škola ili ti svjedočbu, koja dokaziva, da je dotični slušač dobrim uspjehom stvorio prvo ili drugo godište velike škole za živinarstvo.

Pozor!

50.000 pari cipela!!!

4 para cipela same za K 7.90.

Redi noviša neprilika dobio sam analog od vlasnika trgovca cipela, da raspatac veliku manjinu cipela daleko ispod troužne cene.

Zato prodajem skrom 2 para cipela za posebno 1/2 para cipela za posebno, na vrpe fute ili crne, galofrana sa jakim problem poplatima, veoma elegantno po najvišoj fazi. Veličina po broja. Skrta 4 para cipela same K 7.90.

Raznoliko ponudjem

F. Windisch, Sekuh-Export, Krakau
Nr. 854.

Zamjena je doručjena ili se novac vrata.

Iznajmljuje se odmah lijepe uređene sobe na posebnim ulazom za gospodinju ili gospodcu u Via Campo Martio, broj 27, III. kat., 163 1-2.

Svetla za bijelo rublje i senka odjeća preporuča se slavenom obitelji Pale, Adrem u uredničtvu.

Svoj k svome! ...
IZAK MOGOROVIĆ
kovački majstor u Pazinu, proizvodi se crvine, členjenom občinatuva za sve keramiku, kolarice i bravarske radnje, kao što i za izradu vrlo praktične i uobičajene novovremenskega stroja za gašenje maslina.

Uredna knjižica za "ČELICU" može se dobiti u Sekuhi Kraus, Giulia i dr. Pale.

PEKARNA LJUDEVIT DEKLEVA

Na Campo Martio br. 5 - Podržnica Via Sissons 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktorska poslužba u domu i u javnoj lokaci.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlinu po dnevnoj cijeni.

Postužba brza i točna.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadružna na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesecnu otplatu te prima uloške, koje ukaramaće uz

4 | 1 | 0 | 2 | 0 | 0

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! Posuda čuvani glasoviti obiljubljeni domaći lik. Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam. Jedino pravilno solenom duvnim ljenom zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno. Svako putovanje, oponziranje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazneni.

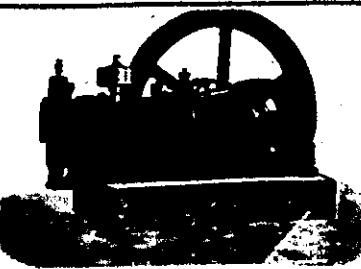
Dječje alegorije, učinkovito kod svih bolesti organa dišala, kreativa, lobanje, zahvatnosti, katar, grla, praprobila, bolesti pluća, specijalno kod influenze, bolesti želudika, ujedno jutra i sječenje, pomakanje stolice, zubobolje i sestralki bolesti, ljevanje zglobova, oprekina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 3/1, posebna boca K 6.60.

Thierry-a jedino prava confi-folijska mast.

Ujedno i stalno lečivoj djelovanju kod rana, otklina, ozljeđa, upala, abcesa, odstranjivanju crvena strela, koja se došla u tijelo pa često predurene operacije, koje su se bolnina skopljane, učinkovito kod još tako starih rana, 2 posebne stice K 3.60.

Novac: Ljekarna, u Angliji, Americi, A. THIERRY-a u PREGRADBI, Hrvatska. — Dobira se u svim vodama ljekarnama.

Na veliko u Bjekovači, drogerijama.

MAJHOLJNI MAJESTAJSKE

tačni motori na naftu smestava DIESEL, najnovije lečice konstrukcije, preosnovni traktori po konjčkoj sni na vru 17, 18, 19, 20, motori na pliće gradi, breznač, ženita, kameno ulje za obratnice, pojedostavljeni i električni namještajne naprave, daju namjetojno za suradni pješi provoznja.

DRŽAVLJANSKA TRENČICA MOTORA

(A. G. Dresler, Gasmotore Fabrik, Witten, Münster, Melle, Dresler)

nafta d. 4. nafta d. 4.

Glavno i isključivo zastupstvo, kako sve upite upravljati valja:

Tehnički poslovništvo:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

THST, Via San Nicolo 2/b.

Dobiva se polpušte operacije za obrtnicu i industrijsku poljoprivredu.

Opremnik za zemljiturje bezplatno i bez poštarine.

Dopravljanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puli.

Ravnateljstvo u Puli.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Crisostomo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	V PUNAT		4.50
6.—	dol.	Krk		4.35
6.10	odl.	"		4.25
7.—	dol.	Glavotok		3.40
7.05	odl.	"		3.35
7.35	dol.	Malinska		3.0
7.45	odl.	"		2.55
8.30	odl.	Omisljaj		2.10
8.35	odl.	"		2.0
9.30	odl.	RJEKA		1.50

Uvjeto pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Cetvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne				po podne
10.15	7.35	VRIJEKA		5.—
10.50	8.10	Opatija		4.25
11—	8.20	"		4.15
12.20	9.40	Beli		2.55
12.30	9.50	"		2.45
1.20	10.40	Merag		1.55
1.30	10.50	"		1.45
2.10	11.30	Krk		1.05
2.20	11.40	"		12.55

Uvjeto pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab.

Svaki Srijede	POSTAJE	Svaki Srijede
prije podne		po podne
7.35	VRIJEKA	7.30
8.10	Opatija	6.45
8.20	"	6.35
8.35	Lovran	6.30
8.40	"	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lodinjvelj.

Svaki Nedjelj.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelj.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Vrbnik	dol.	9.30
8.10	dol.	Opatija	dol.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	dol.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.35	dol.	LOŠINJ/VEJA	dol.	8.30

Uvjeto pristajanje u Malom Lošinju i na sv. Mariju.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak
prije podne				po podne
8.30	odl.	Vrbnik	dol.	9.10
8.30	dol.	Punat	dol.	8.30
8.45	odl.	Rijeka	dol.	8.30
9.30	dol.	"	dol.	12.35

Uvjeto pristajanje u Staroj Bari.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marija-Slo-Crkvica.

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
8.35	odl.	Vrbnik	dol.	9.15
8.45	dol.	Slo	dol.	9.10
8.50	odl.	Crkvica	dol.	9.05

Pruga Crkvica-Vrbnik-Slo.

Dol. 9.15 po d.

Crkvica dol. 9.15 po p.

9.10 po p. dol. 9.15 po p.